



BØRNE- OG  
UNDERVISNINGSMINISTERIET



# Kristendomskundskab Læseplan

2019

# Indhold

---

---

1	Om læseplanens funktion	3
---	-------------------------	---

---

2	Læseplanens opbygning	4
---	-----------------------	---

---

3	Fagets formål og identitet	5
3.1	Fagets formål	5
3.2	Fagets identitet	6

---

4	Fagets kompetenceområder og kompetencemål	7
4.1	Kompetenceområdet livsfilosofi og etik	8
4.2	Kompetenceområdet bibelske fortællinger	9
4.3	Kompetenceområdet kristendom	9
4.4	Kompetenceområdet ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser	10

---

5	Udviklingen i indholdet i undervisningen	11
5.1	Trinforløb 1: Kompetencemål efter 3. klassesettrin	11
5.2	Trinforløb 2: Kompetencemål efter 6. klassesettrin	15
5.3	Trinforløb 3: Kompetencemål efter 9. klassesettrin	18

---

6	Tværgående emner og problemstillinger	24
6.1	Tværfaglighed	24
6.2	Projekt opgaven	24

---

7	Tværgående temaer	25
7.1	Sproglig udvikling	25
7.2	It og medier	25
7.3	Innovation og entreprenørskab	26

# 1 Om læseplanens funktion

---

Læseplanen beskriver grundlaget for undervisningen i kristendomskundskab. Læseplanen fortolker forholdet mellem skolens formål, lovens centrale bestemmelser om undervisningens tilrettelæggelse og de fagspecifikke bestemmelser i Fælles Mål.

Fagformålet beskriver, hvordan kristendomskundskab bidrager til at opfylde folkeskolens formål, og angiver den overordnede retning for tilrettelæggelsen af undervisningen i faget. Fagformålet og de underliggende kompetencemål samt færdigheds- og vidensområderne er således den overordnede ramme for lærerens overvejelser om tilrettelæggelsen af undervisningen, herunder overvejelser vedrørende valg af undervisningens indhold. Læseplanen udfolder de bindende kompetencemål samt færdigheds- og vidensområderne i Fælles Mål, hvor det faglige indhold konkretiseres.

Læseplanen uddyber kompetencemålene og beskriver det indhold og den progression, der skal knytte sig til kompetencemålene med henblik på at give en ramme for lærernes valg af indhold. Læseplanen beskriver de bindende færdigheds- og vidensområder, der ligger under fagets kompetencemål på de enkelte trinforløb. Færdigheds- og vidensområderne angiver i overskriftsform afgørende faglige elementer i arbejdet hen imod at indfri kompetencemålene som udgangspunkt for bestræbelsen på at opfylde fagformålet og skal danne udgangspunkt for tilrettelæggelsen af undervisningen.

Kristendomskundskab er et obligatorisk fag i folkeskolen fra 1. til 6. klasse og 7./8. til 9. klasse, men der kan ifølge folkeskolelovens § 5, stk. 4 undervises i faget på alle klassetrin. Faget har som det eneste fag i folkeskolen rammer, der er fastsat direkte i folkeskoleloven: *"Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom. På de ældste klassetrin skal undervisningen tillige omfatte fremmede religioner og andre livsanskuelser".*

Undervisningen er opdelt i tre trinforløb: 1.-3. klasse, 4.-6. klasse og 7.-9. klasse. Kristendomskundskab er et prøvemand til udtræk i den humanistiske fagblok ved afslutningen af 9. klasse. Prøven aflægges mundtligt.

## 2 Læseplanens opbygning

---

I dette kapitel beskrives de følgende fem kapitler i læseplanen, der bevæger sig fra kristendomskundskabs formål over kompetenceområderne til indholdet af færdigheds- og vidensområderne.

I **kapitel 3** beskrives formålet med kristendomskundskab, og hvordan faget har relevans ift. folkeskolens formål. Arbejdet med fagets genstandsfelt, dets formål samt indhold og arbejdsformer, der er forbundet med dem, udfoldes overordnet.

I **kapitel 4** beskrives hvert af kristendomskundskabs kompetenceområder for sig: livsfilosofi og etik, bibelske fortællinger, kristendom samt ikke-kristne religioner og andre livsopfat- telser. Desuden beskrives det overordnet, hvordan hvert kompetenceområde skal tænkes sammen med de øvrige kompetenceområder.

**Kapitel 5** udfolder læseplanen for undervisningen i kompetenceområderne. For hvert trinforløb beskrives indholdet af de færdigheds- og vidensområder, der er knyttet til hvert af kompetenceområderne. Denne del er opbygget, så hvert trin beskrives for sig for alle kompetenceområderne. Hvert af fagets kompetenceområder beskrives med de under- liggende færdigheds- og vidensområder trinforløb for trinforløb. Dette giver mulighed for at udfolde progressionen i kompetenceområdet fra trin til trin.

**Kapitel 6** gør rede for, hvordan kristendomskundskab kan indgå i tvær- og fællesfaglig undervisning.

**Kapitel 7** beskriver kort de overordnede rammer for arbejdet med de tværgående temaer sproglig udvikling, it og medier samt innovation og entreprenørskab.

# 3 Fagets formål og identitet

---

## Fagets formål

Eleverne skal i faget kristendomskundskab tilegne sig viden og færdigheder, der gør dem i stand til at forstå og forholde sig til den religiøse dimensions betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og dets forhold til andre.

**Stk. 2.** Eleverne skal tilegne sig viden om kristendom i historisk og nutidig sammenhæng samt om de bibelske fortællinger og deres betydning for værdigrundlaget i vores kulturkreds. Derudover skal eleverne på de ældste klassetrin opnå viden om andre religioner og livsopfattelser.

**Stk. 3.** Eleverne skal kunne bruge deres faglige kompetencer i forbindelse med personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund.

## 3.1 Fagets formål

Formålet med faget kristendomskundskab er, at eleverne tilegner sig viden og færdigheder, der gør dem i stand til at forstå og forholde sig til den religiøse dimensions betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og dets forhold til andre. Begrebet den religiøse dimension fortolkes som, at alle mennesker stiller spørgsmål til deres liv. Det betyder, at i faget opfattes mennesket som et væsen, der søger en mening med tilværelsen, og at det er denne spørgen ind til tilværelsens grundvilkår, der defineres som den religiøse dimension i fagformålet.

Faget skal kvalificere eleverne til at drøfte og reflektere over livets grundvilkår og de spørgsmål, som er knyttet til det at være menneske. Religioner og andre livsopfattelser konstitueres af disse spørgsmål og repræsenterer forskellige svarmuligheder.

I folkeskolens formål fremgår det, at undervisningen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og historie og give dem forståelse for andre lande og kulturer. I forlængelse heraf angiver formålet for kristendomskundskab, at eleverne skal tilegne sig viden om kristendom i historisk og nutidig sammenhæng samt om andre religioner og livsopfattelser. Eleverne skal derudover kunne identificere grundlæggende værdier i kulturen ud fra centrale bibelske fortællinger.

Andre religioner og livsopfattelser præger både Danmark og verden, og derfor skal undervisningen give mulighed for, at eleverne uanset baggrund må kunne forbinde det faglige indhold med deres egen virkelighed gennem en kritisk dialog med fagets stof, læreren og hinanden.

Undervisningen bidrager til, at eleverne analytisk og kritisk bliver i stand til at tolke etik samt religioners og andre livsopfattelsers indhold og betydning for livsforståelse og menneskelig sameksistens. Det vil sige et fortolkningsberedskab til at kunne forstå tilværelsen i dens mangfoldighed.

Faget kristendomskundskab skal i et samarbejde mellem lærer og elever medvirke til elevernes *eksistentielle, kulturelle og samfundsmæssige* dannelse ved at give eleverne mulighed og baggrund for selvstændigt at tage stilling til eksistens, etik, religion og andre livsopfattelser.

## 3.2 Fagets identitet

Kristendomskundskab er defineret ved at være et fag med sigte på livslydning og kulturforståelse. Ved livslydning forstås forsøget på at finde mening i erfaringer i livet og i verden omkring os. Faget beskæftiger sig på et fagligt grundlag med værdier og tyding af tilværelsen, og det betyder, at elevernes opfattelser og tanker omkring eksistens, etik og religioner danner afsæt for undervisningen.

Faget anlægger både et udefra- og et indefra-perspektiv i den faglige formidling af fagets stof. I et udefra-perspektiv ser man på religion som et historisk og socialt fænomen. Der er brug for at kunne beskrive religioner og livsopfattelser på et fagligt grundlag og ud fra et fagligt sprog for at kunne systematisere viden om og indtryk af forskellige religiøse og ikke-religiøse traditioner og fænomener. Men faget formidler også et indefra-perspektiv, hvor man ser på, hvordan religionerne og andre livsopfattelser selv fremstiller, oplever og fortolker deres praksis og eventuelle religiøse tro.

Faget beskæftiger sig med kilder med normativt indhold. Ikke mindst religiøse tekster er blevet fortolket forskelligt op gennem historien. Både distanceret analyse, indlevelse og personlig stillingtagen er vigtige kompetencer, som eleverne må udvikle for kritisk og reflekteret at være i stand til at identificere og håndtere forskelle og ligheder mellem religioner indbyrdes, mellem religioner og livsopfattelser såvel som mellem tro og viden.

I kristendomskundskab spiller den historisk-kritiske tilgang en væsentlig rolle for formidlingen af den faglige forståelse af alle religioners hellige tekster og praksisser. Skolen skal ikke oplære eller indføre eleverne i bestemte religioners og livsopfattelsers trosvalg, men alene formidle viden om menneskers tro og livsopfattelser. Det betyder, at udgangspunktet for undervisningen er, at alle religiøse tekster læses som menneskeskabte tekster, der er blevet til og indgår i dynamiske fortolkningsfællesskaber i både fortid og nutid.

## 4 Fagets kompetenceområder og kompetencemål

---

Kristendomskundskab rummer fire kompetenceområder: livsfilosofi og etik, bibelske fortællinger, kristendom samt ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser, der i undervisningen integreres i sammenhængende undervisningsforløb. Kompetenceområderne udgør en helhed ift. elevernes dannelse og alsidige udvikling og skal så vidt muligt også udvikles som en helhed igennem hele skoleforløbet.

Centralt i faget står viden om religion og livsopfattelser og den funktion, disse kan have både som tradition og som aktuelle kilder til tro, etik og livstydning. Kompetenceområdet livsfilosofi og etik kan i arbejdet med den religiøse dimension med fordel integrere de øvrige kompetenceområder, så eleverne kan stille spørgsmål ud fra deres egne erfaringer med tilværelsen, men også kan møde spørgsmål og svar, sådan som de kommer til udtryk i kristendommen og andre livsopfattelser.

Figur 1: Oversigt over fagets fire kompetenceområder, hvor området livsfilosofi og etik kan integrere de øvrige områder



Eleverne opnår igennem skoleforløbet gradvist en mere og mere nuanceret viden og forståelse af den religiøse dimension gennem bl.a. arbejdet med grundlæggende værdier, hovedtanker og hovedtræk i kristendom og andre religioner. Dermed får de mulighed for at sammenligne på tværs af forskellige religioner og livsopfattelser og mulighed for at sætte deres egne tanker og overvejelser i spil.

Nedenfor er hvert kompetenceområde opstillet i relation til dets kompetencemål for hvert trinforløb. Derefter beskrives hvert af de fire kompetenceområder ift. dets kompetencemål, ligesom det beskrives, hvordan kompetenceområdet overordnet kan tænkes sammen med andre kompetenceområder. Endelig beskrives kort, hvordan progressionen inden for hvert kompetenceområde kan tænkes.

#### Oversigt over fagets kompetenceområder og kompetencemål

Kompetenceområde	Kompetencemål efter 3. klasse	Kompetencemål efter 6. klasse	Kompetencemål efter 9. klasse
Livsfilosofi og etik	Eleven kan udtrykke sig om den religiøse dimension ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.	Eleven kan udtrykke sig nuanceret om den religiøse dimensions indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.	Eleven kan forholde sig til den religiøse dimensions indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.
Bibelske fortællinger	Eleven kan udtrykke sig om centrale bibelske fortællinger.	Eleven kan genkende temaer fra centrale bibelske fortællinger i kulturelle udtryk.	Eleven kan tolke grundlæggende værdier ud fra centrale bibelske fortællinger.
Kristendom	Eleven kan udtrykke sig om, hvad kristendom er, og om centrale begivenheder i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.	Eleven kan forklare, hvad kristendom er, og gengive hovedtræk i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.	Eleven kan forholde sig til, hvad kristendom er, og til hovedtræk i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.
Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser			Eleven kan forholde sig til hovedtanker og problemstillinger i de store verdensreligioners og livsopfattelsers oprindelse, historie og nutidige fremtrædelsesformer.

### 4.1 Kompetenceområdet livsfilosofi og etik

Livsfilosofi og etik omfatter arbejdet med grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper såsom pligtetik og konsekvensetik. Kompetencemålet sigter på, at eleverne sættes i stand til at udtrykke sig om og forholde sig til forskellige livsopfattelser, religiøse såvel som ikke-religiøse, forskellige menneskesyn og forskellige etiske teorier. Elevernes grundlag for personlig og kritisk stillingtagen kan udvikles gennem fx filosoferende samtaler. Kompetenceområdet rummer derfor også sproglige og forståelsesmæssige færdigheder, der bidrager til, at eleverne kan læse faglige tekster og sprogligt udtrykke sig mundtligt og skriftligt om deres indhold, formål og struktur.

Kompetenceområdet livsfilosofi og etik rummer en progression, så eleverne i indskolingen kan udtrykke sig og samtale med hinanden og læreren om menneskelige livsvilkår. Dette kan foregå gennem fortælling, samtale, rollespil eller andre æstetiske udtryksformer. På mellemtrinnet arbejdes der med at udtrykke sig nuanceret om betydningen af trosvalg for menneskers handlinger og tyding af tilværelsen, og eleverne begynder at kunne skelne



mellem etiske principper og moral. At udtrykke sig nuanceret betyder, at eleverne er i stand til at sætte sig i andres sted og få en begyndende forståelse for perspektiver på forskellige livsopfattelser eksistentielt, etisk og religiøst.

Progressionen på tværs af trin opnås gennem:

- Gradvist øgede forventninger til, at eleverne kan skelne mellem etiske principper og moral.
- Gradvist øgede forventninger til elevernes forståelse for perspektiver på forskellige livsopfattelser.
- Gradvist øgede forventninger til, at eleverne kan udtrykke sig nuanceret om betydningen af trosvalg.

## 4.2 Kompetenceområdet bibelske fortællinger

Kompetenceområdet bibelske fortællinger giver eleverne mulighed for at stifte bekendtskab med Bibelen og dens fortællinger og få en forståelse for, at Bibelen og dens fortællinger har bidraget og bidrager til menneskers tolkning af grundlæggende værdier. Der arbejdes med samtale om fortællingerne, så eleverne opnår forståelse for de almenmenneskelige spørgsmål, som fortællingerne handler om, og kan sætte indholdet i forhold til nutidige eksistentielle, etiske og religiøse problemstillinger. Dette med henblik på, at eleverne får kendskab til, hvordan de bibelske fortællinger har præget kultur og samfund før og nu. Der arbejdes med at genkende temaer fra centrale bibelske fortællinger i sprog, kunst og kultur.

Progressionen i arbejdet tager sigte på, at eleverne i indskoling kan udtrykke sig om centrale bibelske fortællinger, at de på mellemtrinnet kan genkende temaer fra centrale bibelske fortællinger i kulturelle udtryk, og at de i udskoling har basis for at kunne tolke centrale bibelske fortællinger og deres værdimæssige betydning i historisk og aktuelt perspektiv.

Progressionen på tværs af trin opnås gennem:

- Gradvist øgede forventninger til, at eleverne kan forholde sig nuanceret til fortolkninger af de bibelske fortællinger.
- Gradvist øgede forventninger til elevernes forståelse for Bibelens eksistentielle, etiske og religiøse problemstillinger.
- Gradvist øgede forventninger til elevernes forståelse af de bibelske fortællingers betydning i historisk og aktuelt perspektiv.

## 4.3 Kompetenceområdet kristendom

Gennem arbejdet med kompetenceområdet kristendom lærer eleverne om, hvad kristendom er, og om centrale begivenheder i kristendommens historie. Kristendommens historie, dens grundbegreber og dens udtryk kan ikke forstås uden fortællingen om Jesu liv, død og opstandelse, som den er skildret i Det Nye Testamente i Bibelen.

Både kompetenceområdet bibelske fortællinger og kompetenceområdet kristendom bidrager med en grundlæggende forståelse af, hvad kristne livstolkninger er, men også hvordan kristen gudsopfattelse, menneskesyn, etik og religiøs praksis med særligt fokus på den evangelisk-lutherske tradition kommer til udtryk i fx bøn eller folkekirkens gudstjeneste gennem ritualer såsom dåb og nadver. Det vil sige, at eleverne skal kunne forholde sig

til kristendom i et historisk perspektiv fra dens tidlige grundlæggelse, til hvordan kristendom bliver forstået og praktiseret i Danmark og i verden, herunder forskellige kristendoms-traditioner såsom den lutherske, den katolske og den ortodokse.

I arbejdet med progressionen kan eleverne i indskolingen udtrykke sig om, hvad kristendom er, og om centrale begivenheder i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark. På mellemtrinnet kan eleverne forklare, hvad kristendom er, og gengive hovedtræk i kristendommens historie og folkekirkens betydning i Danmark. I udskolingen har de en bredere forståelse af, hvad kristendom er, og kan forholde sig til dens hovedtræk i historien og dens betydning ift. individ, fællesskab og samfund.

Progressionen på tværs af trin opnås gennem:

- Gradvist øgede forventninger til elevernes forståelse af kristendommens historie og centrale begivenheder.
- Gradvist øgede forventninger til, at eleverne kan forholde sig til kristne grundbegreber.
- Gradvist øgede forventninger til, at eleverne kan forholde sig til kristendommens udtryk i kulturen.

#### 4.4 Kompetenceområdet ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

Kompetenceområdet ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser sigter mod, at eleverne kan forholde sig til hovedtanker og problemstillinger i de store verdensreligioner og har forståelse for, hvilke religioner og livsopfattelser der har betydning i verden i dag, og hvordan dette ses i fx det danske samfund. Der arbejdes med religionernes og andre livsopfattelsers oprindelse, deres historiske udvikling og herunder deres udbredelse i dag.

Undervisningen tilrettelægges, så eleverne får mulighed for at finde ligheder og forskelle i religionerne og arbejde med religionens dogmer, ritualer og forestillinger om frelse. I undervisningen indgår bud på tydingen af grundlæggende tilværelsesspørgsmål af både religiøs og ikke-religiøs karakter. I udskolingen arbejdes der med, at eleverne får mulighed for at samtale om religioner og livsopfattelser i både et indefra- og et udefra-perspektiv, så de kan udtrykke sig om og forholde sig til betydningen af menneskers tro, men også de dilemmaer, der kan opstå i samspelet mellem individ, fællesskab og samfund.

Progressionen på tværs af trin opnås gennem:

- Gradvist øgede forventninger til, at eleverne kan reflektere over hovedtræk i de store religioner.
- Gradvist øgede forventninger til elevernes forståelse af de store religioners grundbegreber og værdier.
- Gradvist øgede forventninger til elevernes forståelse af de store religioners fremtrædelsesformer i forskellige kulturer, herunder også i et sammenligningsperspektiv religioner og livsopfattelser imellem.

# 5 Udviklingen i indholdet i undervisningen

Fagets kompetenceområder kan overlape hinanden og udvikles bedst i undervisningsforløb, hvor elementer fra flere kompetenceområder integreres. De enkelte kompetenceområder kan også opøves hver for sig i forskellige undervisningsforløb. Alle tre trinforløb, indskoling, mellemtrinnet og udskoling, dækker i princippet alle kompetenceområder med dertilhørende færdigheds- og vidensområder.

Det følgende afsnit udfolder hvert trinforløb for sig med kompetenceområder og underliggende færdigheds- og vidensområder. Først beskrives trinforløb 1, efter 3. klassetrin. Derpå beskrives trinforløb 2, efter 6. klassetrin. Og til sidst beskrives trinforløb 3, efter 9. klassetrin. På den måde gøres sammenhængen og progressionen inden for hvert kompetenceområde tydelig inden for hvert trinforløb.

## 5.1 Trinforløb 1: Kompetencemål efter 3. klassetrin

### Livsfilosofi og etik, efter 3. klassetrin

Kompetencemålet for livsfilosofi og etik er:

*Eleven kan udtrykke sig om den religiøse dimension ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.*

Livsfilosofi og etik har følgende fire færdigheds- og vidensområder:

**Livsfilosofi** fokuserer på almene tilværelsesspørgsmål om liv og død, glæde og sorg, kærlighed og had, lykke og lidelse, frihed og tvang samt mening med og tomhed i tilværelsen.

**Etik** fokuserer på spørgsmål om det gode liv, herunder godt og ondt, sandt og falsk, rigtigt og forkert samt skyld og ansvar.

**Trosvalg og tilværelsestyndning** fokuserer på forskellige religioners og livsopfattelsers bud på grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske dilemmaer.

**Sprog og skriftsprog** fokuserer på elevernes tilegnelse og begyndende anvendelse af fagord og begreber samt førfaglige ord og hverdagsbegreber, som har specifik betydning for faget, og på læse- og skrivestrategier.

### Livsfilosofi

Undervisningen tilrettelægges, så den imødekommer elevernes åbenhed og spørgelyst om tilværelsen og tager udgangspunkt i elevernes umiddelbare erfaringer og interesser.

Livsfilosofi i indskoling har fokus på, at undervisningen bidrager til elevernes mulighed for at tilegne sig et begyndende fagligt sprog til at samtale om grundlæggende tilværelsesspørgsmål på.

Livsfilosofi uddyber og forholder sig til den religiøse dimension i spørgsmål som: Hvad vil det sige at være menneske? Og der arbejdes med menneskets livssituation ud fra konkrete spørgsmål som: Hvilke forskelle og ligheder er der mellem dyr og mennesker? Findes der en gud? Findes der flere guder? Hvilke forskelle og ligheder er der mellem mennesker og guder? Hvordan fungerer mennesket sammen med naturen? Hvad sker der, når man dør, og når man lever? Hvornår er man mest glad? Hvad kan gøre én ked af det?

### **Etik**

Undervisningen tilrettelægges, så den understøtter eleverne i at kunne udtrykke sig om grundlæggende etiske problemstillinger. Det kan foregå ud fra forskellige aktiviteter såsom samtale, filosofisk samtale, fortælling, tegning, iagttagelse, diskussion og problembehandling, rollespil eller andre praktisk-musiske udtryk, hvor eleverne kan få en begyndende forståelse for, at det at kunne argumentere er en måde at udtrykke sin mening og overbevisning på. Eleverne kan begynde at øve sig i at tage andres perspektiver end deres eget på en given problemstilling.

Etik uddyber helt elementært menneskers liv med hinanden og med naturen. Undervisningen i etik kan give eleverne mulighed for at tage stilling til de grundlæggende værdier i livet, herunder hvordan vi opfatter ret og uret, godt og ondt. Der arbejdes med spørgsmål som: Hvad er det gode liv? Og der arbejdes med etiske principper såsom den gyldne regel ift. konkrete spørgsmål: Hvordan er en god ven? Hvad betyder det at have ansvar for noget eller nogen? Hvordan lever man bedst sit liv?

### **Trosvalg og tilværelsestyndning**

Undervisningen tilrettelægges, så den understøtter arbejdet med menneskers tro og med spørgsmål som fx: Hvad vil det sige at være menneske? Hvordan er det, vi lever vores liv? Og hvorfor er det lige, vi gør det på den måde? I denne sammenhæng spiller den kulturelle og sociale sammenhæng, som eleverne er en del af, en central rolle. Kulturer er foranderlige historiske fænomener, der kan repræsentere foreløbige, differentierede livsopfattelser, som udmøntes i en given kulturel og social selvforståelse.

I første trinforløb leder undervisningen hen imod, at eleverne bliver bevidste om, at trosvalg ofte er forskellige og derfor altid står til diskussion. Der kan arbejdes konkret med spørgsmål som: Hvad er gud for mennesket? Kan man snakke med en gud, og hvordan gør man det? Findes der mange guder? Kan man se en gud? Hvad er en engel? Tror alle mennesker på guder?

### **Sprog og skriftsprog**

Arbejdet med sproglig udvikling indgår i arbejdet med alle forløb i kristendomskundskab i 1.-3. klasse som en integreret del af undervisningen. Eleverne skal have mulighed for at bruge og udbygge deres hverdagsprog, så de kan udtrykke sig og samtale om relevante emner, der angår deres liv.

Læreren indfører gradvist eleverne i et relevant fagsprog med inddragelse af ord som fx tro, religion, Bibelen, Det Gamle og Det Nye Testamente, lignelse, døbefont, ritual og bøn. Undervisningen støtter også eleverne i gradvist at lære at læse mindre fagtekster samt læse og genfortælle historier fra Bibelen.

## Bibelske fortællinger, efter 3. klassetrin

Kompetencemålet for bibelske fortællinger er:

*Eleven kan udtrykke sig om centrale bibelske fortællinger.*

Der arbejdes med centrale fortællinger i Det Gamle og Det Nye Testamente, så eleverne får mulighed for at udtrykke sig om fortællingerne, med henblik på at de får forståelse af det bibelske univers og kan sætte indholdet ift. nutidige eksistentielle, etiske og religiøse problemstillinger. Bibelske fortællinger omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

**Bibelen** fokuserer på Bibelens indhold og tilblivelse og på dens status som væsentligt skriftgrundlag for kristendommen.

**Fortælling og livsdyndning** fokuserer på de bibelske fortællinger som bud på tydninger af tilværelsen i sin helhed og af mere specifikke livssituationer og problemstillinger.

**Fortælling og kultur** fokuserer på de bibelske fortællingers brug og betydning i dansk og vestlig kultur samt globalt.

### Bibelen

På 1.-3. klassetrin stifter eleverne bekendtskab med Bibelen og dens fortællinger og får en begyndende forståelse for, at Bibelen og dens fortællinger har dannet grundlag for menneskers tolkning af grundlæggende tilværelsesspørgsmål særligt i en europæisk-vestlig kontekst. Arbejdet omfatter elementær bibelkundskab såsom: Hvordan er Bibelen opbygget? Hvorfor ser den ud, som den gør? Hvornår og hvordan er den blevet til? Hvordan bliver den opfattet og brugt? I indskolingen arbejdes der med et elementært kendskab til, at Bibelen består af Det Gamle og Det Nye Testamente, og eleverne får et begyndende indblik i, at bogen i princippet udgør et skriftgrundlag for to religioner, jødedom og kristendom.

### Fortælling og livsdyndning

Undervisningen tilrettelægges, så den understøtter elevernes lyst til at lytte til fortællingerne og deltage i fælles samtale om og fortolkning af fortællingerne med hinanden og med læreren ift. de eksistentielle, etiske og religiøse spørgsmål, som fortællingerne rejser. Der kan fx arbejdes med spørgsmål som: Hvad er det for almenmenneskelige spørgsmål, fortællingerne handler om?

De bibelske fortællinger rummer et livssyn, et menneskesyn og en tilværelsesforståelse, som giver eleverne mulighed for at forstå og erkende menneskelivets grænser: begyndelse og afslutning, kærlighed og ondskab, fortvivelse og håb. Eleverne kan fx begynde at øve sig i at tage andres perspektiver end deres eget på en given problemstilling.

### Fortælling og kultur

Der arbejdes med bibelske temaer eller motiver i kunst, sprog og kultur. De bibelske fortællinger har præget den europæiske og den danske folkelige og kulturelle tradition i en sådan grad, at det at møde dem er en nødvendig forudsætning for, at eleverne kan forstå deres egen historiske sammenhæng og dermed forstå en væsentlig side af deres egen tilværelse. Der kan arbejdes med spørgsmål som: Hvordan har de bibelske fortællinger præget kultur og samfund før og nu? Så får eleverne mulighed for at genkende personer og genstande fra centrale bibelske fortællinger i sprog, kunst og kultur.

## Kristendom, efter 3. klassetrin

Kompetencemålet for kristendom er:

*Eleven kan udtrykke sig om, hvad kristendom er, og om centrale begivenheder i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.*

Kristendom omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

**Kristendommens historie** fokuserer på hovedtræk i kristendommens udvikling fra den tidlige grundlæggelse, til hvordan kristendom bliver forstået og praktiseret i dag i Danmark.

**Kristne grundbegreber** fokuserer på et sæt af begreber, som er centrale for kristen teologi og livstolkning.

**Kristne udtryk** fokuserer på den måde, kristendommen manifesterer sig på i såvel det omgivende samfund som i dansk og vestlig kultur.

### Kristendommens historie

Arbejdet med kristendommens historie sigter mod et begyndende kendskab til kristendommens grundlæggelse og til en forståelse af, at kernen i den kristne tro er fortællingen om Jesu liv, død og opstandelse, som er blevet til og indgår i dynamiske fortolkningsfællesskaber i både fortid og nutid. Der kan arbejdes med spørgsmål som: Hvilken betydning har kristendom for individ og samfund før og nu? Der kan sættes fokus på de fire overgange i tilværelsen: dåb, konfirmation, vielse og begravelse samt de tre centrale højtider: jul, påske og pinse.

### Kristne grundbegreber

Undervisningen sigter mod nogle grundlæggende kundskaber om, hvad kristendom er. Der kan fx arbejdes med følgende begreber: skabelse, synd, skyld, tvivl, tro, håb, kærlighed, barmhjertighed, tilgivelse, næsten, Guds rige, dom, nåde, frelse, kødets opstandelse, treenighed og evigt liv.

I indskolingen bidrager undervisningen til en begyndende forståelse for nogle af begrebernes betydning. I arbejdet med den kristne livstolkning kan undervisningen tage udgangspunkt i spørgsmål som: Hvilke hovedtanker og grundlæggende praksisformer er der i kristendommen, herunder særligt i den evangelisk-lutherske kristendom?

### Kristne udtryk

Arbejdet med kristne udtryk dækker over de forskellige måder, kristendom kommer til udtryk på i Danmark og i resten af verden. Det være sig i form af kristendommens symbol korset og andre symboler såsom kirkebygninger og kirkerum og organiseringen af disse, men også i form af bibelske fortællinger og motiver i sprog, kunst og kultur.

Der kan arbejdes med kristendommens vigtigste ritualer, dåben og nadveren, og betydningen af dem for forståelsen af kristen livstolkning, men også hvordan praksis kommer til udtryk i det nære daglige liv i fx bønner, Fadervor ift. menneskers tyding af tilværelsen.

I dansk musiktradition indtager salmerne en central position som en regulær salmeskat, der er gengivet i både salmebogen og højskolesangbogen. Eleverne kan derfor i salmer møde kristne grundtanker formuleret i poetisk form, som kan give anledning til samtale om menneskers tyding af tilværelsen.

## 5.2 Trinforløb 2: Kompetencemål efter 6. klassetrin

### Livsfilosofi og etik, efter 6. klassetrin

Kompetencemålet i livsfilosofi og etik er:

*Eleven kan udtrykke sig nuanceret om den religiøse dimensions indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.*

Nuanceret i betydningen, at eleverne er i stand til at sætte sig i andres sted og får en begyndende forståelse for perspektiver på forskellige livsopfattelser eksistentielt, etisk og religiøst. Livsfilosofi og etik består af følgende fire færdigheds- og vidensområder:

**Livsfilosofi** fokuserer på almene tilværelsesspørgsmål om fx liv og død, glæde og sorg, kærlighed og had, lykke og lidelse, frihed og tvang samt mening med og tomhed i tilværelsen.

**Etik** fokuserer på spørgsmål om det gode liv, herunder godt og ondt, sandt og falsk, rigtigt og forkert samt skyld og ansvar.

**Trosvalg og tilværelsestyndning** fokuserer på forskellige religioners og livsopfattelsers bud på svar på grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske dilemmaer.

**Sprog og skriftsprog** fokuserer på at udvide elevernes kendskab til fagord og begreber samt førfaglige ord, som har specifik betydning for faget. Der arbejdes fortsat med elevernes anvendelse af fagord og begreber samt læse- og skrivestrategier.

### Livsfilosofi

Livsfilosofi på trinforløb 2 har fokus på elevernes mulighed for at møde deres nærmeste omverden med opmærksomhed på de problemfelter, den rummer af eksistentiel karakter, og den indflydelse, problemfelterne har på deres egen og andre menneskers hverdag. Undervisningen sigter mod at opbygge et mere nuanceret og reflekterende sprog. Progressionen inden for trinforløb 2 går mod en større selvstændiggørelse af den enkelte elev i at kunne udtrykke sig nuanceret om grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.

I trinforløb 2 kan der også arbejdes med menneskets livssituation ud fra konkrete spørgsmål som: Hvilke forskelle og ligheder er der mellem robotter og mennesker? Er der et liv efter døden? Hvad sker der med "mig", som jeg er, når jeg dør? Hvad er meningen med at være til? Hvad er et godt og et dårligt forhold til andre mennesker? Hvordan behandler naturen mennesket godt/dårligt, og hvordan behandler mennesket naturen godt/dårligt?

### Etik

Undervisningen på mellemtrinnet tilrettelægges, så den understøtter elevernes lyst til at lytte til og forstå hinanden og deltage i en fælles samtale om eksistentielle, etiske og religiøse spørgsmål.

I etikken indgår grundlæggende værdier og normer i og for livet, herunder hvordan vi opfatter ret og uret, godt og ondt. Heroverfor indkredser etik bud på belysning af fx spørgsmålet: Hvad er det gode liv? Der arbejdes med etiske principper såsom pligtetik og konsekvensetik ift. konkrete spørgsmål som fx: Hvad er et godt liv? Skal man altid sige sandheden? Hvad er retfærdighed? Er der noget, man ikke kan tilgive? Hvordan bliver jeg og andre kede af det og glade? Har jeg ansvar for mine venner/min klasse/mit hold?

## Trosvalg og tilværelsestyndning

I arbejdet med, hvad det vil sige at være menneske, kan traditionsbegrebet være centralt. Hvordan er det, vi lever vores liv i lyset af historiske overleveringer? Og hvorfor er det lige, vi gør det på den måde? Hvordan sættes vores livssituation i kontekst i en stadig dialog med fortiden og fremtiden? Kulturer er foranderlige historiske fænomener, der kan repræsentere foreløbige livsopfattelser. En forståelse for og indsigt i kulturelle og sociale fællesskaber kan være med til at skabe tilhørsforhold og en historisk bevidsthed, der tilsammen kan give eleverne afsæt til deres videre gøren og laden.

I trinforløb 2 arbejdes der med øget selvstændiggørelse af eleverne ift. at få et fagligt sprog og et begrebsapparat, der peger frem mod, at eleverne bliver i stand til i trinforløb 3 at vurdere forskellige tilværelsestolkninger, traditioner og trosvalg.

Undervisningen tilrettelægges, så eleverne gives mulighed for at opnå en forståelse af og evne til at argumentere for, hvilken betydning traditioner og trosvalg har for menneskers handlinger, som de fx kender det fra hverdagen i og uden for skolen.

Der kan fx arbejdes konkret med spørgsmål som: Hvad er det guddommelige? Hvad er gud? Hvordan lever guder, og kan de dø? Hvordan kan man forstå forholdet mellem tro og viden? Hvad er en ikke-religiøs livsopfattelse?

## Sprog og skriftsprog

Arbejdet med sproglig udvikling indgår i arbejdet med alle forløb i kristendomskundskab i 4.-6. klasse som en integreret del af undervisningen. Eleverne skal have mulighed for at bruge og udbygge deres hverdags- og fagsprog, så de kan udtrykke sig og samtale om relevante emner i undervisningen.

Læreren indfører gradvist eleverne i et relevant fagsprog med ord som fx overgangsritual, lov, evangelium, dåb, etik, myte, reformation og dødssynder. Undervisningen støtter også eleverne i gradvist at lære at læse længere fagtekster samt skrive og udtrykke sig fagligt om en problemstilling.

## Bibelske fortællinger, efter 6. klassetrin

Kompetencemålet for bibelske fortællinger er:

*Eleven kan genkende temaer fra centrale bibelske fortællinger i kulturelle udtryk.*

På mellemtrinnet arbejdes der videre med elevernes kendskab til det bibelske univers og deres mulighed for at sætte indholdet i forhold til kulturelle udtryk. Bibelske fortællinger omfatter følgende tre færdigheds- og vidensområder:

**Bibelen** fokuserer på Bibelens indhold og tilblivelse og på dens status som væsentligt skriftgrundlag for kristendommen.

**Fortælling og livstyndning** fokuserer på de bibelske fortællinger som bud på tyndinger af tilværelsen i sin helhed og af mere specifikke livssituationer og problemstillinger.

**Fortælling og kultur** fokuserer på de bibelske fortællingers brug og betydning i dansk og vestlig kultur samt globalt.



## Bibelen

På 4.-6. klassetrin arbejder eleverne videre med fortællinger fra Bibelen og med at opnå et elementært kendskab til Bibelen som beskrevet i trinforløb 1.

Der arbejdes med, at fortællingerne i Bibelen er et resultat af en udvælgelse og redaktion af et langt større antal tekster, som fortsat findes uden for Bibelen. I undervisningen indgår indføring i de forskellige litterære genrer, som Bibelen rummer: myter, lignelser, legender, underberetninger, sange og breve. Der arbejdes med forholdet mellem Det Gamle og Det Nye Testamente, og der arbejdes også med brud og sammenhæng i forholdet mellem de tre religioner jødedom, kristendom og islam med henblik på tolkningen af fortællingerne.

## Fortælling og livstydning

Undervisningen tilrettelægges, så den understøtter elevernes lyst til at lytte til fortællingerne og deltage i fælles samtale om og fortolkning af fortællingerne med hinanden og med læreren i undersøgelsen af, hvad det er for almenmenneskelige spørgsmål, fortællingerne handler om. De bibelske fortællinger rummer et livssyn og et menneskesyn, som giver eleverne mulighed for at forstå og erkende menneskelivets grænser ift. begyndelse og afslutning, kærlighed og ondskab, fortvivelse og håb.

På mellemtrinnet kan der arbejdes med, at det er med sproget, vi fortolker verden, og at vi ofte fortolker verden gennem to slags sprog, *det rationelle/deskriptive sprog*, som handler om fakta og er målbart, og *det poetiske/religiøse sprog*, der handler om følelser/værdier og eksistentielle erfaringer, og som ofte udtrykkes i billeder og metaforer.

## Fortælling og kultur

På mellemtrinnet arbejdes der videre med bibelske temaer eller motiver i kunst, sprog og kultur, men af mere undersøgende karakter. De bibelske fortællinger har præget den europæiske og den danske folkelige og kulturelle tradition i en sådan grad, at det at møde dem er en nødvendig forudsætning for, at eleverne kan forstå deres egen historiske sammenhæng, og de bibelske fortællinger er dermed en væsentlig side af deres egen tilværelse.

Der kan fx arbejdes med spørgsmål som: Hvordan har de bibelske fortællinger præget kultur og samfund før og nu?, så eleverne kan genkende personer og genstande fra centrale bibelske fortællinger i sprog, kunst og kultur.

## Kristendom, efter 6. klassetrin

Kompetencemålet for kristendom er:

*Eleven kan forklare, hvad kristendom er, og gengive hovedtræk i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.*

Kristendom omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

**Kristendommens historie** fokuserer på hovedtræk i kristendommens udvikling fra den tidlige grundlæggelse, til hvordan kristendom bliver forstået og praktiseret i dag i Danmark og i verden.

**Kristne grundbegreber** fokuserer på et sæt af begreber, som er centrale for kristen teologi og livstolkning.

**Kristne udtryk** fokuserer på den måde, kristendommen manifesterer sig på i såvel det omgivende samfund som i dansk og vestlig kultur.

### **Kristendommens historie**

Arbejdet med kristendommens historie sigter mod, at eleverne får viden om kristendommens grundlæggelse, og at kernen i den kristne tro er fortællingen om Jesu liv, død og opstandelse, som er blevet til og indgår i dynamiske fortolkningsfællesskaber i både fortid og nutid. Der kan på mellemtrinet arbejdes med at få et overblik over kristendommens udvikling organiseret i perioder såsom oldkirken, kristendommens indførelse i Danmark, middelalderen, reformationen og nyere tid.

### **Kristne grundbegreber**

Arbejdet med kristne grundbegreber sigter mod, at eleverne kan forklare, hvad kristendom og kristen livstolkning betyder for mennesker før og nu. Der kan fx arbejdes med følgende begreber: skabelse, synd, skyld, tvivl, tro, håb, kærlighed, barmhjertighed, tilgivelse, næsten, Guds rige, dom, nåde, frelse, kødets opstandelse, treenighed og evigt liv. På mellemtrinet arbejdes der med en forståelse af begrebernes betydning og kompleksitet som fx udtrykt i mytos- og logosprog.

### **Kristne udtryk**

Undervisningen tilrettelægges, så den bygger videre på undervisningen i indskoling. Herved kan den understøtte elevernes mulighed for at undersøge, hvad grundlæggende praksisformer i kristendom er, herunder den evangelisk-lutherske kristendom. Arbejdet kan tage udgangspunkt i kristendommens vigtigste ritualer, dåben og nadveren, og betydningen af dem for forståelsen af, hvad kristen livstolkning er, men også hvordan praksis kommer til udtryk i det nære daglige liv fx i bønner, Fadervor ift. menneskers tydning af tilværelsen.

Arbejdet med dette område dækker også over de forskellige måder, kristendom kommer til udtryk på i Danmark og i resten af verden. Det være sig i form af kristendommens symbol korset og andre symboler, men også ift. kirkebygninger og kirkerum og organiseringen af disse, og i form af bibelske fortællinger og motiver i sprog, kunst og kultur.

I dansk musiktradition indtager salmerne en central position som en regulær salmeskat i både salmebogen og højskolesangbogen. Eleverne kan derfor i salmer møde kristne grundtanker formuleret i poetisk form, som kan give anledning til samtale om og overvejelser over menneskers tydning af tilværelsen. Der kan arbejdes med forskellige salmedigtere og deres tolkning af kristendom før og nu.

## **5.3 Trinforløb 3: Kompetencemål efter 9. klassetrin**

### **Livsfilosofi og etik, efter 9. klassetrin**

#### **Kompetencemålet for livsfilosofi og etik er:**

*Eleven kan forholde sig til den religiøse dimensions indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.*

Forholde sig i betydningen, at eleverne dels kan foretage en fagligt funderet analyse og argumentation og dels kan tage selvstændig stilling til det faglige stofsbud på etiske principper såsom pligtetik, konsekvensetik, dydsetik og grundlæggende tilværelsesspørgsmål. Livsfilosofi og etik består af følgende fire færdigheds- og vidensområder:

**Livsfilosofi** fokuserer på almene tilværelsesspørgsmål om fx liv og død, glæde og sorg, kærlighed og had, lykke og lidelse, frihed og tvang samt mening med og tomhed i tilværelsen.

**Etik** fokuserer på spørgsmål om det gode liv, herunder godt og ondt, sandt og falsk, rigtigt og forkert samt skyld og ansvar.

**Trosvalg og tilværelsestyding** fokuserer på forskellige religioners og livsopfattelsers bud på svar på grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske dilemmaer.

**Sprog og skriftsprog** fokuserer på at udvide elevernes kendskab til fagord og begreber samt færdige ord, som har specifik betydning for faget. Der er fokus på, at eleverne sikkert kan anvende fagord og begreber samt læse- og skrivestrategier.

### Livsfilosofi

Livsfilosofi på trinforløb 3 kan have fokus på elevernes færdigheder i at møde deres omverden med en viden om de problemfelter, den kan rumme af eksistentiel karakter, og den indflydelse, problemfelterne har på deres egen og andre menneskers hverdag både lokalt og globalt. Undervisningen sigter mod kritisk refleksion over og forståelse af grundlæggende tilværelsesspørgsmål og deres betydning for hverdagen og i relation til fællesskaber og samfundsforhold.

Livsfilosofi kan uddybe og forholde sig til den religiøse dimension og indkredse bud på belysning af spørgsmål som: Hvad vil det sige at være menneske? På trinforløb 3 kan der arbejdes med menneskets livssituation ud fra fx konkrete spørgsmål som: I hvilken udstrækning findes dét, man kalder ondskab, og på hvilken måde? Hvordan kan man vide, om man tror? Hvorfor findes dét, man kalder liv? Hvordan forstår man et lykkeligt liv? Hvordan og hvorfor er noget for nogle mennesker helligt? Er alle levende væsener lige meget værd? På hvilken måde hænger mennesket sammen med naturen?

### Etik

Undervisningen i etik på trinforløb 3 tilrettelægges, så den understøtter elevernes mulighed for at deltage i samtaler og debat i klassen med udgangspunkt i komplekse eksistentielle, etiske og religiøse problemstillinger. Der arbejdes med analyser af problemstillinger, som kan give eleverne mulighed for betydelig selvstændighed.

Etik uddyber helt elementært menneskers liv med hinanden og med naturen i et værdi- og normmæssigt perspektiv. Etik tager fat på spørgsmål som: Hvad er det gode liv?

Der kan i undervisningen indgå argumenter for og overvejelser over handlinger ift. etiske værdier, normer og principper såsom pligtetik, konsekvensetik, nærhedsetik og dydsetik i relation til individ, fællesskab, natur og samfund lokalt og globalt.

Der kan fx arbejdes med konkrete spørgsmål som: Hvordan holder man af nogen, og hvordan holder folk af mig? Er alle mennesker lige meget værd? Har man ret til at bestemme over sin egen død? Har man ret til at tage liv? Er kunstig intelligens etisk? Kan fx en robot handle etisk? Har jeg ansvar for mit land? For verden? For klimaet? Kan dyr og naturen have rettigheder og hvordan?

### Trosvalg og tilværelsestyding

På trinforløb 3 medvirker undervisningen til at selvstændiggøre eleverne og giver dem et fagligt sprog og et begrebsapparat, der giver dem mulighed for at vurdere forskellige tilværelsesfortolkninger, traditioner og trosvalg.

Kulturer er foranderlige historiske fænomener, der kan repræsentere foreløbige, differentierede livsopfattelser, som udmøntes i en given kulturel og social selvforståelse. En forståelse for og indsigt i kulturelle og sociale fællesskaber kan danne tilhørsforhold og en historisk bevidsthed, der tilsammen kan danne afsæt for elevernes videre gøren og laden.

I arbejdet med, hvad det vil sige at være menneske, bliver traditionsbegrebet centralt. Hvordan er det, vi lever vores liv i lyset af de historiske overleveringer? Og hvorfor er det lige, vi gør det på den måde? Hvordan sættes vores livssituation i kontekst i en stadig dialog med fortiden og fremtiden?

Der kan i undervisningen arbejdes konkret med spørgsmål som: Hvad vil det sige at være buddhist? Hvad vil det sige at være hindu? Hvad vil det sige at være muslim? Hvad vil det sige at være jøde? Hvad vil det sige at være kristen? Hvad vil det sige at være ateist? Hvad vil det sige at være asatroende?

### **Sprog og skriftsprog**

Arbejdet med sproglig udvikling indgår i arbejdet med alle forløb i kristendomskundskab i 7./8.-9. klasse som en integreret del af undervisningen. Eleverne skal have mulighed for at bruge og udbygge deres fagsprog, så de kan udtrykke sig og samtale om relevante emner i undervisningen.

Læreren kan gradvist indføre eleverne i et relevant fagsprog med ord som fx dilemma, paradoks, karma, reinkarnation, sakramente, konsekvensetik og pligtetik, halal og haram. Undervisningen støtter også eleverne i gradvist at lære at læse komplekse fagtekster og relevante faglige kilder og formulere problemstillinger til undersøgelse.

## **Bibelske fortællinger, efter 9. klasses trin**

**Kompetencemålet for bibelske fortællinger er:**

*Eleven kan tolke grundlæggende værdier ud fra centrale bibelske fortællinger.*

Der arbejdes i overbygningen med formidling af viden om det bibelske univers ift. nutidige eksistentielle, etiske og religiøse problemstillinger. Bibelske fortællinger omfatter følgende tre færdigheds- og vidensområder:

**Bibelen** fokuserer på Bibelens indhold og tilblivelse og på dens status som væsentligt skriftgrundlag for kristendommen.

**Fortælling og livsdyndning** fokuserer på de bibelske fortællinger som bud på tyding af tilværelsen i sin helhed og af mere specifikke livssituationer og problemstillinger.

**Fortælling og kultur** fokuserer på de bibelske fortællingers brug og betydning i dansk og vestlig kultur samt globalt.

### **Bibelen**

På 7./8.-9. klasses trin arbejder eleverne videre med at udbygge deres kendskab til Bibelen som bog og helligskrift, herunder folkekirkens autoriserede udgave. I undervisningen kan der arbejdes med de tre religioner jødedom, kristendom og islam ift. fortællingerne som parallelle eller rivaliserende fortællinger i relation til tro og tradition. Der kan arbejdes med henblik på at opnå en mere nuanceret forståelse af de forskellige litterære genrer, som Bibelen rummer, såsom myter, lignelser, legender, underberetninger, sange og breve og deres funktion.

## Fortælling og livstydning

Undervisningen kan tilrettelægges, så den understøtter elevernes deltagelse i fælles samtale om og fortolkning af fortællingerne med hinanden og med læreren ift. de eksistentielle, etiske og religiøse spørgsmål, som fortællingerne rejser.

De bibelske fortællinger rummer et livssyn, et menneskesyn og en tilværelsesforståelse, som giver eleverne mulighed for at forstå og erkende menneskelivets grænser: begyndelse og afslutning, kærlighed og ondskab, fortvivelse og håb. Der kan arbejdes med at tydeliggøre forskellen mellem *det rationelle/deskriptive sprog* som et målbart sprog over for *det poetiske/religiøse sprog*, som udtrykker eksistentielle erfaringer fx i forståelsen af kærlighed.

## Fortælling og kultur

Spørgsmål som: Hvordan har de bibelske fortællinger præget kultur og samfund før og nu?, kan være udgangspunkt for temaer fra centrale bibelske fortællinger i sprog, kunst og kultur. Der kan arbejdes med de bibelske fortællingers spor i samfundet, kunst og kultur især i film, musik, litteratur, billedkunst og hverdagsliv. De bibelske fortællinger har præget den europæiske og den danske folkelige og kulturelle tradition i en sådan grad, at det at møde dem er en nødvendig forudsætning for, at eleverne kan forstå deres egen historiske sammenhæng og dermed forstå en væsentlig side af deres egen tilværelse.

I undervisningen kan der arbejdes med de bibelske fortællingers indflydelse på grundlæggende værdier såsom tilgivelse, fjendekærlighed, næstekærlighed, nåde og barmhjertighed, for at eleverne kan tolke centrale bibelske fortællinger og deres værdimæssige betydning i historisk og aktuelt perspektiv.

## Kristendom, efter 9. klassetrin

**Kompetencemålet for kristendom er:**

*Eleven kan forholde sig til, hvad kristendom er og til hovedtræk i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.*

Kristendom omfatter nedenstående tre færdigheds- og vidensområder:

**Kristendommens historie** fokuserer på hovedtræk i kristendommens udvikling fra den tidlige grundlæggelse, til hvordan kristendom bliver forstået og praktiseret i dag i Danmark og i verden.

**Kristne grundbegreber** fokuserer på et sæt af begreber, som er centrale for kristen teologi og livstolkning.

**Kristne udtryk** fokuserer på den måde, kristendommen manifesterer sig på i såvel det omgivende samfund som i dansk og vestlig kultur.

## Kristendommens historie

Undervisningen sigter mod, at eleverne kan forholde sig til kristendommens grundlæggelse og forståelse af, at kernen i den kristne tro er fortællingen om Jesu liv, død og opstandelse, som er blevet til og indgår i dynamiske fortolkningsfællesskaber i både fortid og nutid. Der arbejdes med hovedpunkterne i kristendommens udvikling og med sammenhængen mellem Det Gamle og Det Nye Testamente i forestillingen om Messias og centrale begivenheder i kristendommens historie.

I overbygningen kan arbejdet med forskellige kristendomstraditioner give en større forståelse for mangfoldigheden i menneskers livstydning og praksis inden for kristne trosretninger. Eleverne kan øve deres evne til at skifte perspektiv og får mulighed for at samtale om kristen livtolkning i både et indefra- og et udefra-perspektiv.

Der kan arbejdes med spørgsmål som: Hvilken betydning har kristendom for individ og samfund før og nu? Hvad er hovedtankerne og de grundlæggende praksisformer i kristendom, herunder den evangelisk-lutherske kristendom?

### Kristne grundbegreber

Undervisningen tilrettelægges med henblik på at opnå en mere nuanceret forståelse af kompleksiteten i begreberne. Der kan arbejdes med følgende begreber: skabelse, synd, skyld, tvivl, tro, håb, kærlighed, barmhjertighed, tilgivelse, næsten, Guds rige, dom, nåde, frelse, kødets opstandelse, treenighed og evigt liv. I overbygningen indgår viden om og refleksioner over begreberne, for at eleverne kan tage stilling til den livstydning, de repræsenterer.

### Kristne udtryk

Undervisningen kan tilrettelægges, så den understøtter elevernes mulighed for at forholde sig til, hvad kristendom er, og dens betydning i kulturen både lokalt og globalt.

Arbejdet med dette færdigheds- og vidensområde kan tage udgangspunkt i kristendommens ritualer og betydningen af dem, men også i hvordan praksis kommer til udtryk i det nære daglige liv med fx bøn. Arbejdet med dette område kan også dække over de forskellige måder, kristendom kommer til udtryk på i Danmark og i resten af verden. Det være sig i form af kristendommens symbol korset og andre symboler såsom kirkebygninger, kirkerum og organiseringen af disse, men også i form af bibelske fortællinger og motiver i sprog, kunst og kultur.

I dansk musiktradition indtager salmerne en central position som en regulær salmeskat i både salmebogen og højskolesangbogen. Eleverne kan derfor i salmer møde kristne grundtanker formuleret i poetisk form, som kan give anledning til samtale om og kritisk refleksion over menneskers tyding af tilværelsen. Der kan arbejdes med forskellige salmedigtere og deres tolkning af kristendom før og nu.

## Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser, efter 9. klassetrin

**Kompetencemålet for ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser er:**

*Eleven kan forholde sig til hovedtanker og problemstillinger i de store verdensreligioners og livsopfattelsers oprindelse, historie og nutidige fremtrædelsesformer.*

Kompetenceområdet ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser omfatter følgende tre færdigheds- og vidensområder:

**Hovedtræk** fokuserer på udvalgte religioners og livsopfattelsers oprindelse, udvikling og centrale indhold og deres aktuelle udtryk og udbredelse.

**Grundbegreber** fokuserer på de særlige begreber og værdiforestillinger, som konstituerer forståelsen i de i undervisningen behandlede religioner og livsopfattelser.

**Fremtrædelsesformer** fokuserer på den måde, som religioner og livsopfattelser fremtræder og manifesterer sig på i relation til danske, lokale og globale kulturelle traditioner.

## Hovedtræk

Arbejdet med dette kan tage udgangspunkt i de af læreren og klassen valgte religioner og livsopfattelser med særlig betydning for fx danske forhold og med udblik til den globale verden. Arbejdet kan omfatte kundskaber om de valgte religioners og livsopfattelsers oprindelse og deres historiske udvikling, hovedindhold, udtryk og udbredelse i verden.

Undervisningen tilrettelægges, så den understøtter elevernes mulighed for at samtale om andre religioner og livsopfattelser og styrker den gensidige forståelse for menneskers livsopfattelser og deres betydning for individ, fællesskab og samfund.

Der kan fx arbejdes med spørgsmål som: Hvad er hovedtankerne og de grundlæggende praksisformer i de valgte ikke-kristne religioner og livsopfattelser, og hvilken betydning har de for individ og samfund i dag?

## Grundbegreber

Der kan arbejdes med almene religiøse forestillinger og begreber såsom det hellige, renhed og urenhed, frelse, myter, ritualer, herunder overgangsriter, bøn, ofring, helligsteder, fester og højtider med vægt på fx livstolkning og etik.

I overbygningen arbejdes der også med de af læreren og klassen valgte religioners særlige grundbegreber, og der kan også arbejdes med forskellige livsopfattelser såsom eksistentia- lisme, ateisme og humanisme. Eleverne kan øve deres evne til at skifte perspektiv i både et indefra- og et udefra-perspektiv ift. religioner og andre livsopfattelser.

## Fremtrædelsesformer

I overbygningen kan det være en fordel i arbejdet med fx religioner at bruge flertals- betegnelser for religioner, fx islamer, buddhister, hinduister og kristendommer. Dette for at både lærer og elever minder hinanden om den mangfoldighed, som findes i forskellige fortolkninger af religioner. Mangfoldigheden skal ses i sammenhæng med de forskellige kulturelle og samfundsmæssige kontekster, som religioner og livsopfattelser findes i. Religioner og livsopfattelser udtrykker svar på spørgsmål, som mennesker har stillet og stiller til tilværelsen, og som kommer til udtryk i den praksis, de udøver.

I undervisningen kan der arbejdes med modeller over religioner og religionslignende opfattelser bestående af fx en rituel dimension, en dogmatisk dimension, en narrativ dimension, en etisk dimension, en emotionel dimension, en social/institutionel dimension og en materiel dimension.

Den slags modeller kan gøre det lettere for eleverne at finde ligheder og forskelle i religioner og livsopfattelser, så de kan udtrykke sig i et udefra-perspektiv om de dilemmaer, menneskers livstydninger kan give i samspillet mellem individ, fællesskab og samfund.

# 6 Tværgående emner og problemstillinger

---

## 6.1 Tværfaglighed

I folkeskoleloven står der, at eleverne skal gives mulighed for at anvende og udbygge deres tilegnede kundskaber og færdigheder gennem undervisning i tværgående emner og problemstillinger. Derfor kan der i perioder tænkes i forløb, hvor kristendomskundskab indgår i sammenhæng med andre fag. Dette samarbejde kan fx foregå ifm. emneorienterede forløb og projektorienteret undervisning.

Kristendomskundskab kan bidrage med faglig viden og tekster med fokus på undersøgende spørgsmål af eksistentiel, etisk og religiøs karakter. Det kan i tilrettelæggelsen være vigtigt at have fokus på sammenhængen mellem fagene, og hvordan forløbet bidrager til øget erkendelse og forståelse i alle de valgte fag.

## 6.2 Projektopgaven

I 9. klasse er det obligatorisk at arbejde minimum en uge med projektopgaven. Formålet med projektopgaven er at give eleverne indsigt i en tværfaglig problemstilling gennem projektorienteret arbejde. Opgaven bedømmes med en skriftlig udtalelse og en karakter.



# 7 Tværgående temaer

---

## 7.1 Sproglig udvikling

Sproglig udvikling kan med fordel indgå i arbejdet med alle forløb i kristendomskundskab, da undervisningen skal bygge bro fra elevernes hverdagsprog til det specifikke fagsprog, som tilhører kristendomskundskab. Eleverne skal både kunne læse og forstå fagets tekster og også selv kunne udtrykke sig i et relevant og præcist fagsprog.

Den udbredte grad af abstrakt sprog, der er karakteristisk for fagterminologien i kristendomskundskab, stiller store krav til elevernes sprogbeherskelse. Derfor kan læreren have fokus på det nye ordforråd, og at læreren anvender det systematisk og meningsfuldt i den faglige kontekst.

Et relevant og præcist fagsprog støtter eleverne i at tænke, forholde sig til og forstå den verden, de lever i, og det giver dem mulighed for at samtale med andre om de store spørgsmål i tilværelsen. En vigtig del af kristendomskundskabs bidrag til elevernes dannelse er, at eleverne på baggrund af faglighed bliver i stand til at samtale om de store spørgsmål i tilværelsen.

## 7.2 It og medier

Eleverne kan i kristendomskundskab udvikle og bruge deres digitale kompetencer. Anvendelse af digitale redskaber ift. research og dataindsamling og ifm. formidling i faget er særlig vigtigt. It- og mediekompetencer kan udskilles i fire elevpositioner, som i praksis vil have store overlap og sammenfald.

**Eleven som kritisk undersøger** handler om, at eleverne i kristendomskundskab lærer at anvende digital dataopsamling og målrettede strategier til internetsøgning i arbejdet med fagets områder. Eleverne kan hermed blive i stand til at identificere og udvælge information og forholde sig kritisk til brugbarhed og begrænsninger af digitale medier og informationskilder.

**Eleven som analyserende modtager** handler om, hvordan eleverne kan analysere og vurdere digitale mediers og informationers måder at repræsentere grundlæggende tilværelsesspørgsmål og den religiøse dimension på. De kan herunder overveje, hvilke digitale repræsentationer der er mest anvendelige i arbejdet med et forløb.

**Eleven som målrettet og kreativ producent** handler om, at eleverne kan anvende it og digitale platforme til at formidle og kommunikere deres faglige viden på. Eleverne kan vælge præsenteringsform, bl.a. grafisk præsentation, præsenteringsprogram, video og billeder, og de kan afpasse deres valg med budskab og formål ift. forskellige målgrupper.

**Eleven som ansvarlig deltager** handler om, at eleverne inden for alle kompetenceområder kan opnå færdigheder i at kommunikere, videndele og samarbejde om eksistentielle, etiske og religiøse forhold ved anvendelse af digital teknologi, sociale medier og onlineundervisnings- og læringsplatforme. Eleverne kan reflektere over etikken forbundet med digital adfærd og digitale rettigheder ikke mindst ift. deling og genbrug af digitalt materiale. Endelig kan eleverne forholde sig til både etiske og religionsfaglige problemstillinger i samfundsdebatten ved hjælp af sociale medier og andre it-platformer.

### 7.3 Innovation og entreprenørskab

Innovation og entreprenørskab kan udskilles i fire komplementære og indbyrdes afhængige dimensioner: handling, kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling.

Innovation og entreprenørskab kommer i faget kristendomskundskab primært til udtryk gennem de handlingskompetencer, eleverne erhverver sig via undervisningens fokus på sammenhængen mellem værdier, normer og etiske principper inden for de forskellige religioner og livsopfattelser.

Fælles for disse er, at de alle opererer med forestillinger om det gode liv og principper for fællesskabers trivsel. I drøftelser af sådanne principper til levet liv ligger fagets handlingspotentiale som en løbende opmærksomhed på spørgsmål om, hvad det gode liv for og med hinanden er på trods af uenighed og mangfoldighed lokalt og globalt, men også hvordan vilkårene for det gode liv etableres i praksis fx ift. mennesker, klima og natur.

**Kristendomskundskab – Læseplan**

**2019**

2. udgave

Design: BGRAPHIC

Denne publikation kan ikke bestilles.  
Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

**[www.emu.dk](http://www.emu.dk)**

Børne- og Undervisningsministeriet  
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet  
Frederiksholms Kanal 26  
1220 København K



BØRNE- OG  
UNDERVISNINGSMINISTERIET

